

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Onderzoek naar de Dienst Bewaken en Beveiligen

*Hoe worden mogelijke integriteitsschendingen bij de
DBB voorkomen en/of bestreden?*

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3
2	Afbakening	4
3	Doel- en probleemstelling	5
3.1	Doelstelling	5
3.2	Centrale onderzoeksvraag	5
3.3	Deelvragen	5
3.4	Operationalisatie	6
3.5	Onderzoeksaanpak	7
4	Samenhang en afstemming met andere onderzoeken	9
	Bijlage	
I	Afkortingen	10

1

Aanleiding

De rijksoverheid heeft een bijzondere verantwoordelijkheid voor een beperkte groep personen vanwege het nationale belang dat met hun functioneren is gemoeid. Dit geldt bijvoorbeeld voor leden van het Koninklijk Huis en leden van de Staten-Generaal. Zij worden beveiligd door de Dienst Bewaken en Beveiligen (DBB) van de nationale politie (NP).

Integriteit is één van de kernwaarden van de politie. Politieambtenaren zijn bevoegd om in te grijpen in de persoonlijke integriteit, grondrechten en levenssfeer van burgers. Daarom is het van groot belang dat de samenleving erop kan vertrouwen dat de integriteit van politiemedewerkers onomstreden is.

Recent ontstond publieke onrust toen bleek dat zich binnen de DBB een aantal incidenten heeft voorgedaan. Bij deze incidenten, die de afgelopen drie jaar hebben plaatsgevonden, is sprake van niet-integer gedrag.¹ Op basis van de eerdere incidenten en de signalen over de bedrijfscultuur is door de nationale politie (NP) intern onderzoek gedaan en zijn maatregelen genomen.

Met het meest recente incident waarbij sprake is van een politieman van de DBB die vertrouwelijke informatie heeft gedeeld met derden blijkt dat de getroffen maatregelen er (nog) niet toe hebben geleid dat dergelijke veiligheidsrisico's worden voorkomen. Inmiddels is door de NP een nieuw pakket aan maatregelen, waaronder herscreening, aangekondigd.²

De Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ) ziet toe op een goede taakuitvoering door de politie.³ Veiligheidsrisico's door niet-integer gedrag raakt de taakuitvoering.

¹ Onder niet-integer gedrag worden diverse vormen van integriteitsschendingen verstaan. Daarbij kan onder andere worden gedacht aan machtsmisbruik, frauduleus handelen, oneigenlijk gebruik van informatiesystemen, overtreding van (interne) regels en voorschriften, onjuist declaratiegedrag en onaanvaardbare nevenactiviteiten. Een integriteitsschending is volgens de overheid een overtreding van de Basisnormen Integriteit. Deze regels zijn opgesteld door de het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in samenwerking met andere ministeries en overheidsinstanties. Zie brochure modelaanpak basisnormen integriteit, juni 2010.

² Zie ook brief aan TK van de minister van VenJ: 'Stand van zaken Dienst Bewaken en Beveiligen', 24 maart 2017, Kenmerk 2057221.

³ Artikel 65 Politiewet 2012.

2

Afbakening

De Inspectie VenJ heeft na het opstellen van een eerste oriëntatie besloten dat het onderzoek zich richt op het samenstel aan maatregelen⁴ dat niet-integer gedrag moet voorkomen en/of bestrijden.

De integriteitsschendingen die zich binnen de DBB hebben voorgedaan vormen in het onderzoek aandachtspunten om naar het samenstel van maatregelen te kijken, maar zijn géén onderwerp van onderzoek.

Om het samenstel aan maatregelen te beoordelen benoemt de Inspectie VenJ drie aspecten waar het onderzoek zich op richt. Dit zijn de aspecten 'maatregelen', 'sturing' en 'uitvoering'. Dat betekent concreet dat ten eerste 'de genomen maatregelen ter voorkoming van en/of tegengaan van niet- integer gedrag als zodanig', ten tweede 'het sturen op de uitvoering van deze maatregelen', en ten derde 'de werking van de maatregelen op het uitvoerende niveau' onder de loep worden genomen.

⁴ Met het 'samenstel aan maatregelen' wordt aangegeven dat het hier niet gaat om een focus op de afzonderlijke maatregelen, maar om de effectiviteit van de maatregelen, procedures en processen in samenhang met elkaar.

3

Doel- en probleemstelling

3.1 Doelstelling

Met dit onderzoek wil de Inspectie inzicht krijgen in (de werking van) de maatregelen die genomen zijn om binnen de DBB om tijdig te signaleren en/of te bestrijden als medewerkers zich schuldig maken aan integriteitsschendingen. Op basis van dit inzicht wil de Inspectie kunnen bepalen of het samenstel aan maatregelen zodanig robuust is, dat een effectieve en tijdige aanpak mogelijk is.

3.2 Centrale onderzoeksvraag

De centrale vraag van het onderzoek van de Inspectie VenJ binnen dit onderzoek luidt:

'Leidt het samenstel van maatregelen om integriteitsschendingen te voorkomen en/of te bestrijden tot een robuust systeem voor het tijdig signaleren van ongewenst gedrag en een effectieve aanpak daarvan bij de Dienst Bewaken en Beveiligen?'

3.3 Deelvragen

Op basis van de afbakening om drie voor de aanpak noodzakelijke deelaspecten (maatregelen, sturing en uitvoering) te onderzoeken zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd die samen een antwoord geven op de centrale onderzoeksvraag.

Voor het deelaspect maatregelen:

1. Welke maatregelen en acties heeft de politie genomen om integriteitsschendingen te voorkomen en/of te bestrijden?
2. Op welke wijze zijn deze maatregelen inmiddels geïmplementeerd?
3. Is de samenhang tussen de maatregelen zodanig dat zij één geheel vormen?

Voor het deelaspect sturing:

4. Hoe bewaakt (de leiding van) de DBB de integriteit van medewerkers of grijpt (tijdig) in als dit onvoldoende is?
5. Wanneer en op welke wijze wordt het bevoegd gezag geïnformeerd wanneer een vermoeden bestaat van niet-integer gedrag?
6. Hoe wordt bij de werving van personeel gestuurd om inzicht te krijgen op niet-integer gedrag?
7. Op welke wijze wordt de uitkomst van de (her)screening betrokken bij het personeelsbeleid van de DBB?

Voor het deelaspect uitvoering:

8. Welke knelpunten doen zich binnen de organisatie van de DBB voor die een basis kunnen zijn voor het ontstaan van niet-integer gedrag?

3.4 Operationalisatie

De bovenstaande deelvragen richten zich onder andere op verschillende organisatieonderdelen en processen binnen (en deels ook buiten) de DBB. In deze operationalisatie is per deelaspect aangegeven waar het onderzoek zich op richt.

Voor het deelaspect maatregelen onderzoekt de Inspectie:

1. Acties die de politie heeft genomen. Dit zijn niet alleen maatregelen die naar aanleiding van incidenten zijn genomen maar ook de maatregelen die zijn getroffen om het functioneren van de DBB te verbeteren.

2. Staande maatregelen. Hieronder valt zowel de screening⁵ bij aanname als ook de periodieke herscreening. Hierbij bouwt de Inspectie voort op het eerder breder uitgevoerde Inspectie Ven J onderzoek van mei 2016 'Maatregelen Integriteit'.⁶
3. De samenhang tussen de maatregelen. Dit betekent dat wordt vastgesteld in hoeverre de maatregelen een complementair en effectief programma vormen om de doelstelling uit de onderzoeksvraag te kunnen realiseren.

Voor het deelaspect sturing onderzoekt de Inspectie:

4. De wijze waarop binnen de DBB wordt gestuurd om de integriteit van de medewerkers te bewaken, te vergroten dan wel om tijdig in te grijpen als dit onvoldoende is. Belangrijk onderdeel daarvan is op welke wijze signalen over knelpunten de leiding kunnen bereiken en hoe daarmee wordt omgegaan, i.c. tot welke besluiten en acties dit leidt. Inclusief het informeren van het bevoegd gezag.
5. De wijze waarop en volgens welke maatstaf de uitkomst van de (her)screening wordt betrokken bij de besluitvorming bij het personeelsbeleid van de DBB.

Voor het deelaspect uitvoering onderzoekt de Inspectie:

6. De wijze waarop men binnen de DBB de ruimte neemt en krijgt om niet-integer gedrag bespreekbaar te maken en welke knelpunten zich daarbij mogelijk voordoen. Daar waar mogelijk wordt hierbij gebruik gemaakt van eerdere onderzoeken.

3.5 Onderzoeksaanpak

Documentstudie

Om inzicht te krijgen in het samenstel van maatregelen om integriteitsschendingen te voorkomen en/of te bestrijden vraagt de Inspectie VenJ documenten op (onder andere beleidsstukken, handreikingen, checklists) die hierin inzicht verschaffen. De Inspectie start met een brede uitvraag en bepaalt afhankelijk van de documentstudie de verdere inrichting van het onderzoek.

Interviews

In aanvulling op de documentstudie voert de Inspectie gesprekken. Op basis van het beeld dat ontstaat uit de documentenstudie wordt de precieze reikwijdte van de interviews en de exacte keuze voor functionarissen bepaald. Daarbij wordt tevens

⁵ De politie kent verschillende vormen van screening. Voor vertrouwensfuncties worden veiligheidsonderzoeken uitgevoerd. Hierbij wordt binnen de politie onderscheid gemaakt tussen A- en P-functies. A-functies zijn kwetsbaarder, waarbij de veiligheidsonderzoeken door de AIVD worden uitgevoerd. P-functies zijn minder kwetsbaar en de hierbij behorende (lichtere) veiligheidsonderzoeken worden -onder mandaat- door de politie zelf uitgevoerd. Indien er geen bezwaar is tegen een aanstelling op een vertrouwensfunctie wordt een verklaring van geen bezwaar (VGB) afgegeven.

⁶ Inspectie VenJ 'Maatregelen en Integriteit', een onderzoek naar maatregelen die moeten voorkomen dat politieambtenaren onjuist gebruik maken van politie-informatie, mei 2016.

bekeken welke vorm van interviews de meest geschikte is: individueel of groepsgewijs. De Inspectie zal als dit nodig blijkt te zijn een deel van haar gesprekspartners gaandeweg het onderzoek selecteren.

De interviews moeten met name meer inzicht geven in de sturing op de uitvoering van de maatregelen ter voorkoming van en/of tegengaan van niet-integer gedrag en de werking van deze maatregelen op het uitvoerende niveau. De Inspectie zal in ieder geval binnen dit onderzoek spreken met de (proces)verantwoordelijken voor de screening en integriteitsmaatregelen, de sturing en coördinatie daar op en de concretisering daarvan in de praktijk.

In totaal zullen circa twintig interviews plaats vinden.

4

Samenhang en afstemming met andere onderzoeken

Er zijn een aantal onderzoeken waarmee samenhang bestaat.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) voert een fenomeenonderzoek uit ter beantwoording van de vraag of de dreiging van corruptie binnen handhavingsdiensten is toegenomen door de ontwikkeling van de georganiseerde criminaliteit. Daarnaast is de politieacademie op verzoek van de korpsleiding in 2016 gestart met een analyse van alle onderzoeken die in 2015 en 2016 bij de politie hebben plaatsgevonden inzake het lekken van informatie.

Bovengenoemde onderzoeken hebben een andere focus dan het onderzoek van de Inspectie VenJ. Zowel wat betreft onderwerp als insteek. Het belangrijkste verschil is dat de Inspectie niet het fenomeen (i.c. corruptie/lekken van informatie) onderzoekt maar de achterliggende maatregelen, procedures en processen die niet-integer gedrag moet signaleren en voorkomen.

In mei 2016 heeft de Inspectie VenJ het onderzoek 'Maatregelen Integriteit' gepubliceerd. De inspectie heeft in dat onderzoek de opzet en werking van door de minister van VenJ afgekondigde maatregelen onderzocht. Deze maatregelen zagen op screening van personeel, autorisatie, de evaluatie rondom de begeleiding van studenten, de ontwikkeling van een escalatiemodel bij personele casuïstiek, en het meerjarenverbeterplan politiegegevens. Hoewel dit onderzoek vooral de opzet en werking van een aantal specifieke maatregelen betrof worden de bevindingen voor zover van toepassing meegenomen in dit onderzoek naar de DBB.

I

Bijlage Afkortingen

Afkorting

DBB

DG Pol

Inspectie VenJ

NCTV

NP

OM

WODC

Betekenis

Dienst Bewaken en Beveiligen

Directoraat-Generaal Politie

Inspectie Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding

Nationale politie

Openbaar Ministerie

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van veiligheid en justitie om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

April 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*